

ליהנות מאיכות חיים גבוהה יותר במחיר זול יותר: מת' ברר שמחירי הדיור אינם מפצים על המרחק. את המחיר על היוממות אנשים משלמים על חשבונם, בדמות הפח' תה כוללת של ההנאה מהחיים. יוממים מאושרים פחות.

ולתרופה המפתיעה. באחרונה התפרסמו תוצאות ניסוי מעניין ופשוט להפליא: פסיכולוגים מאוניברסיטת שיקגו הנחו מתנדבים לנסוע במרתיע שבאמצעי הנייד – התחבורה הציבורית. הם חילקו אותם לשלוש קבוצות, כל אחת עם הנחיה אחרת. חלק הונחו לפנות לזרים מוחלטים באוטובוס או ברכבת ול' פתוח עמם בשיחה. חלק הונחו לשתוק, אלא אם פונים אליהם, ואז לשתוח. וחברי הקבוצה השלישית הונחו להימנע מכל שיג ושיח עם כל אדם. ובקיצור, להתנהג כמו נוסעים רגילים בתחבורה הציבורית.

התוצאות היו מובהקות: מי ששוחחו עם זרים נהנו יותר מהנסיעה, ומהיום כולו. הכלל הידוע שלפיו יותר אינטראקציות אנושיות מיתרגמות ליותר אושר ואופ' טימיות הוכח, גם בזירת התחבורה הציבורית. שהות כפורה של זרים בצוותא יכולה להיות חוויה נעימה ומ' חזקה, אם רק יפוטטו. וזה אחד הדברים שלא יכולים לקרות בכביש. שם מערכת היחסים העיקרית של הנהג תהיה תמיד עם זוגיות החלון. האנשים שחושבים כי הארוכה לסבל הכרוך בשעות הנסיעה חסרת המעש היא ניסיון להתרגע או האזנה למוזיקה ופורקאסטים מפספ' סים את העובדה שדי באינטראקציה חברתית, ותו לא. בתקופתנו המדע מתקשה לשנות מדיניות, בפור' לטיקה וגם באוטובוס. לשוחח עם זרים זו משימה קשה מדי, ורבים מאיתנו, גם אלה שנוסעים לעבודה באוטובוס וברכבת, יעדיפו על פניה את האומללות. אבל אולי כדאי לחשוב על עתיד עולם העבודה כמו שהוא נראה כיום – יותר עבודה מהבית ויותר פיתוח של כבישים ומכוניות, ולהבין שהעתיד הזה הוא בידינו. אנחנו מנווטים את ספינת השינוי. כרגע היא שטה לע' תיד יותר קשה ומתסכל, וכדי לסובב אותה צריך לאזור אומץ, להביט לולת בעיניים ולחייך.

פרופ' רפאלי הוא ראש המרכז לחקר האינטרנט באוניברסיטת חיפה
sheizaf.rafaeli.net

אוטובוסים יביאו אושר?

ולמה באמת אנחנו כל כך אומללים בפקקים

החגים נשכחו מזמן, ונותר רק טקס אחד: הפקקים בדרך לעבודה. אמריקאי ממוצע מבלה בהם כארבע שעות בשבוע. ניו-יורקי מבלה בהם שש שעות בשבוע, כמעט יום עבודה שלם מוקדש לנסיעות למשרד וממנו. והנתונים בישראל הולכים ומתקרבים לאלה האמריקאים.

פסיכולוגים מכירים בכך שהיוממות – התרגום ל'Commuting', פעולת הנסיעה לעבודה בפקקים – מאמללת את חיי תושבי המערב. סקר שנערך בשבדיה גילה ששיעור הגירושין במשפחות שבהן אחד מבני הזוג עובד במרחק של 45 דקות נסיעה במכונית גבוה ב'40% מאצל העובדים קרוב לבית. בסקר שהכלכלן זוכה הנובל דניאל כהנמן ערך בקרב 900 נשים בטק' 08 היוממות נבחרה לפעולה השנואה מכולן. הפסיכולוג וחוקר האושר פרופ' דניאל גילברט מאוניברסיטת הרווארד מסביר שסוד הזוועה של היו' ממות הוא הגיון: חוויית הרוח וגסות הרוח משתנה כל הזמן, ולכן קשה להתרגל אליה ולהתעלם ממנה. זה מחמיר: באוניברסיטת ג'ורג'טאון בושינגטון הבי' רה גילו שככל שאדם נדרש לבלות זמן רב יותר בדרך לעבודה, כך יש לו פחות קשרים חברתיים ופחות השפ' עה במעגלים הקרובים אליו ובזירה האזרחית-פוליטית. הפקקים מצביעים פחות, אדישים יותר, ישנים פחות – ולא נהנים משום יתרון. מחקר שוויצרי גילה שבשונה ממה שנהוג לחשוב, אנשים לא גרים בפרבר רחוק כדי

מה הלאה אחי רז

אוכל: הטבסו השכונתי

2 שני טרנדים נוסקים – ייצור מוצרי מזון בוטיקיים בכמויות קטנות וחקלאות אורבנית – משתלבים בעוד ועוד מוצרים שאפשר להזמין עד הבית. אחד מהם הוא הרוטב החריף של הברונקס. הפלפלים החריפים מגיעים מגינות בתחומי הרובע, והוא יכול לשמש גם כממרח. 9 דולר לבקבוק של 140 גרם.

bronxhotsauce.com

מחאה: הלא נחמדים

מי עומדים מאחורי מחאת זכויות השחורים של המאה ה'21? לפי 'הניו יורק טיימס', מי שהוציאו את ההמונים לרחובות בולטימור הם קומץ פעילי רשת צעירים שדורשים 'הפסיקו להרוג אותנו'. שניים מהבולטים שבהם מתראיינים לעיתון.

http://bit.ly/StopKill

דן אריאלי

מומחה להחלטות חשובות

אפל ווטש – לקנות או לא?

פרופסור יקר, אני שוקל לרכוש את שעון אפל החדש, אבל איני בטוח אם זה שווה לי. יש לך עצה?

גיל

גיל היקר,

לא בטוח שיש לי המלצה אובייקטיבית: מה אם אייעץ לך לא לקנות ופתאום עוד חודש ארצה אחד לעצמי?

אז כדי לא להגביל את הרכישות העתידיות שלי, בוא נבחן באופן כללי יותר את השאלה איך מחליטים אם מוצר יוקרה שווה את הכסף.

בוא נחשוב על מוצר אחר לגמרי, נגיד פנינים שחורות. כשהפנינים השחורות הופיעו לראשונה אף אחד לא התעניין בהן (המקרה מוזכר בספרי 'לא רציונלי אבל לא נורא'). ואז מעצב התכשיטים הנודע הארי ווינסטון שיבץ פנינים שחורות במדפי הת' צוגה שלו לצד אבני האודם, הספיר והיהלום מים, והצמיד להן מחיר גבוה. מאז הן נחש' בות יקרות ערך. הלקח בסיפור הוא שאנשים נוטים לשפוט דברים באופן יחסי, ומעדיפים פריטים שקל להשוות ביניהם. ההצבה של הפנינים ליד אודם, ספיר ויהלומים הפכה אותם לחלק מקבוצת ההתייחסות הזאת. מכאן עולה שכדי לבצע את הרכישה הטובה ביותר עבורך, כדאי שתשווה את הפריט הנחשק לא רק למתחרים שלו בשוק, אלא גם למוצרים אחרים לגמרי שאתה רוצה. ככל שתרחיב את היקף ההשוואה ההחלטה שלך תהיה רציונלית יותר.

איך לסרב לעזרה?

כשאני מזמינה חברים לארוחת ערב הם לרוב שואלים מה להביא. אני מעדיפה שהם לא יביאו כלום כי זה לרוב לא משתלב, אבל לא יודעת איך לדחות בנימוס את ההצעות.

היתה לי בעיה דומה, וכך פתרתי את זה: חיפשתי בגוגל את המילים 'המתכונים הכי מסובכים', בחרתי מתכון מאתגר במיוחד, והארם הבא ששאל אותי מה הוא יכול לה' ביא נענה במתכון ההוא. מאז אני דבק בגישה הזאת, ומוסיף שזה בסדר גמור גם לא להביא כלום. התוצאה פועלת כמו קסם: כמעט כולם מביאים יין או פרחים.

פרופ' אריאלי הוא חוקר כלכלה התנהגותית ומחבר רבייהמכר 'לא רציונלי אבל לא נורא' ו'האמת על באמת'.
askdan@calcalist.co.il : אריאלי

למה המוניות צהובות?

בלדד היקה תהיתי לעצמי מדוע המוניות צהובות אך לא מצאתי תשובה. האם תוכל לשפוך אור על הפרשה? דן ק'

איור: עור מנדל

אבל כל המקוריות והשעונים לא עזרו לאלן כשה-נהגים שלו הכריזו על שביתה, הורידו אותו מנכסיו ופתחו את השוק למתחרים. אחד מהם, אלברט רוק-וול, היה ככל הנראה הראשון שהחזיק צי של מוניות צהובות, ב-1907. הסיבה? לפי הסיפורים אשתו פשוט אהבה את הצבע.

בחזרה לשיקגו ולצי המוניות של הרץ. הרץ הבין שכדי להצליח, המוניות שלו מוכרחות לבלוט. אז הוא הזמין מאוניברסיטה מקומית מחקר מיוחד שיקבע איזה צבע הוא הבולט ביותר ממרחק. אתה יכול לנחש בעצמך את התשובה. כשגם העסק הזה צלח והרץ החל למכור זכיונות, המוניות הצהובות השתלטו על צפון אמריקה.

ורדך אגב, כעבור כמה שנים, כשהרץ רכש את סוכנות השכרת הרכב של וולטר ג'ייקובס ושינה את שמה ל"הרץ" ואת מעמדה לסוכנות הרכב הגדולה ביותר בארצות הברית, הוא בחר בלוגו בולט על רקע צהוב. עם הצלחה לא מתוכננים.

שאלות לבלדד השוחי: askbildad@calcalist.co.il

המוניות המודרניות נולדו בגרמניה במאה ה-19, אבל להצלחה הגדולה הן זכו בניו יורק. הצבעים של רכבי חברת המוניות הראשונה בעיר היו אדום וירוק

בניו יורק. איש עסקים מקומי בשם הארי אלן כעס על רכב כרכרה שגבה ממנו סכום שערורייתי עבור נסיעה קצרה, והחליט, בתגובה, לייבא את הקונץ החדש מצרפת. המוניות שלו נצבעו אדום וירוק, והצליחו כל כך עד שבסוף השנה הראשונה אלן קנה לכל הנהגים שלו שיעון זהב.

אלן, דרך אגב, הוא גם ככל הנראה ממציא השם "טקסי-קאב". טקסי על שום הטקסימטר ("מד-מס") בתרגום חופשי, ו"מונה" בתרגום המקובל) וקאב על שום הקאבריוולט, השם לכרכרות שבהן רכבים הסיעו את תושבי ניו יורק תמורת סכומים שערורייתיים.

דן היקה

אני לא יודע איפה אתה חי, אך בארץ יש ראל המוניות אינן צהובות. משרד התחבורה דורש אמנם כמה מרובעים צהובים בסמל המונית ובמספרה, כולם בצבע מחזיר אור, אבל בזה זה נגמר. עם זאת, בהרבה ערים – בעולם בכלל ובצפון אמריקה בפרט – המוניות צהובות. והכל באשמת מהגר אוסטרלי בשם ג'ון הרץ.

הרץ היגר מאוסטריה לשיקגו ושם, ב-1905, אחרי רצף עבודות מפוקפקות, הוא מצא שותף אמיד וייסד עמו סוכנות רכב. בתוך כמה שנים השניים מצאו את עצמם עם הרבה כסף והמון מכוניות ישנות שלקוחות החליפו תמורת דגמים חדשים יותר. הרץ החליט לנצל את כלי הרכב העודפים ולהפוך אותם לצי מוניות, ממש כמו זה שהוקם כמה שנים מוקדם יותר בניו יורק.

המוניות המודרניות הראשונות – עם מנוע בנזין ומונה – כבר היו קיימות ב-1905. הן פעלו בעיר שטוטגרט שבגרמניה כבר בסוף המאה ה-19 וולגו משם לפריז וללונדון, אבל ההצלחה האמיתית הגיעה רק

גם בסמארטפון

לביית: נופלים בפח

5 ברונו הוא הפח המשוכלל שחיכתם לו כל חייכם, בזמן שהתכופפתם עם היעה להרים עוד ערימת אבק וגיפה. הוא מכיל שואב אבק רבי-עוצמה, כך שמספיק לקרב אליו את הלכלוך והוא יעשה את השאר. חוץ מזה הוא מחליף בעצמו את השקיות ישירות מהמחסנית, ומחירי כשהן נגמרות. 230 דולר בקיקסטארט.

<http://bit.ly/BrunoPah>

ספר: לנדוד בכבוד

4 הנוודים החדשים לא מתפשרים על נוחות. הם לא היפים מזורים, אלא אנשים עם קריירות שפשוט החליטו לפרוש מהמירוץ. הספר "The New Nomads" מתעד את הלייפסטייל שלהם, עם הקרוואנים המהודרים ומכוונות הקפה המשוכללות. 42 דולר.

<http://bit.ly/NomadsBook>

משחק: שכבות שכבות

3 משחק הפאזל המתעתע Layer הופיע לראשונה לפני שנתיים בגרסת אנדליון, ועכשיו מגיע להופעת בכורה על מכשירי iOS. כמו כל פאזל טוב ההתחלה פשוטה, וככל שמתקדמים משימת איחוד הריבועים הולכת והופכת למריטת עצבים מופלאה. 6.90 שקל.

<http://bit.ly/LayerGame>

